

2. Politikai, gazdasági és kulturális önkormányzat Szlovén Karinhia azon része számára, amely továbbra is az Osztrák Köztársaság területe marad.
3. Ausztria fizessen alap-jóvátételt Jugoszláviának.
4. Biztosítsák a kisebbségi jogokat az autonóm területen kívül maradó horvátok és szlovének számára.

Jugoszlávia tehát elsősorban a mai jugoszláv-osztrák határ kiigazítását követeli és tagadja hogy a határok megváltozhatatlanok. Csak ezen az alapon és a további három pontban foglalt követelések teljesítése mellett hajlandó meg egyezéssel tárgyalásba bocsátkozni.

A koruskaai szlovének hősi küzdelme egy szép napon meghozza majd a teljes győzelmet s akkor a többi szlovénnel és országunk minden népével együtt ők is építhetik az új életet, a J. K. P. K. V. vezetésével — Tito új Jugoszláviájában — ők is építhetik a szocializmust és részeseivé válnak a szocialista életnek a saját földjükön.

Noviszád, 1949. február 28-án

Jánosi Gábor

Az USA háború utáni gazdasági fejlődésének válságos jellegéről

(Alábbi közleményünk I. Kuznecov cikkének befejező része. Első részét folyóiratunk februári számában közzeltük.)

Az amerikai monopolista kapitalizmus nagy erőfeszítéseket tett, hogy megakadályozza a termelés további csökkenését és az USA munkásosztálya és dolgozó kizsákmányolásának fokozása, életszínvonaluk csökkentése, a militarizálás, a háborús kiadások emelése, valamint más kapitalista országok dolgozóinak fokozott kizsákmányolása segítségével kiláboljon az amerikai közgazdaság kiéleződött ellentmondásából.

Az USA munkásosztálya kizsákmányolásának fokozódását egy részről az amerikai monopóliumok jövedelmének növekedése, másrészt pedig a munkások és alkalmazottak keresetének csökkenése mutatja. A jövedelmek a háború alatt 1944-ben érték el a maximális színvonalat: 25,7 milliárd dollárt az 1940-es kb. 9,3 milliárddal szemben, 1945—46-ban kisebb ingadozás volt, azután pedig az amerikai monopolisták jövedelmei ismét felszöktek, 1947-ben már 30 milliárd dollár körül mozogtak, tehát túlhaladták az 1944-es színvonalat. Itt szembe-tűnik az a körülmény, hogy a jövedelmek növekedése, a háború alatti maximummal összehasonlítva, akkor következik be, amikor a termelés a háború előtti színvonalhoz hasonlítva általánosan csökken. Az amerikai monopolisták nagyszabású támadást indítottak a munkásosztály életszínvonalá ellen. Elegendő csak azt megemlíteni, hogy miközben a megmunkáló ipar munkásainak és alkalmazottainak száma 1946-ban az 1943-as létszám 80,7 százaléka volt, a kifizetett bérek összege 67,3 százalékra csökkent. Más szóval nem csak a munkanélküliség növekedett, hanem erősen csökkent a foglalkoztatott munkások átlagbére is. Még jobban csökkent a *reálbér* az infláció és az áremelkedés következtében.

Az USA dolgozóinak kifosztása nem csak a munkanélküliség növekedésének a bérek csökkenésének és a drágaság növekedésének vonalán halad, hanem azáltal is, hogy szorítják az adóprést, a munkások és dolgozók zsebéből hatalmas összegeket lúznak ki a felfúvott hadügyi költségvetés fedezésére, a hadiipar mágnásainak jutalmazására.

Az USA hatalmas katonai kiadásai a háború alatt a nagyfokú háborus konjunktúra alapját képezték. A háború befejezésének pillanatában az ilyen ki-

adások elvesztették létjogosultságukat és a katonai költségvetés csökkenni kezdett. Ha azt lecsökkentették volna a háború előtti idők színvonalára, tehát ha az amerikai ipar beszerelésének »rekonverziója« teljes lett volna, akkor a termelés csökkenése 1944—1946 időszakában még hatalmasabb méreteket ölt. A monopolisták uralkodó csoportja azonban az USA hajóját az új háború előkészületének irányába kormányozza. Ennek a következményei a háború utáni idők hatalmas katonai költségvetései. 1947—1948-ban az USA katonai költségvetése 11 milliárd dollár volt, ami tizenegyszeresen túlhaladja a katonai kiadások háborúelőtti színvonalát. 1948—1949 évre az USA katonai költségvetését 15,2 milliárd dollárra tervezik, ami több mint tizenötszörösen túlhaladja a háború előtti költségvetést. Ezenkívül az USA költségvetésének egész sor olyan tétele van, amelyek lényegében álcázott katonai kiadások. Az »Amerika militarizálása« című füzet szerzői kiszámították, hogy a fegyveres erőkre és azokkal kapcsolatban lévő szervezetekre 1947-ben a szövetségi költségvetés 54 százalékát, 1948-ban pedig 66,3 százalékát költötték.

Az USA monopolistái a kritikus pillanatban megállították tehát a katonai költségvetés csökkentését és azt igen magas szinten tartják. De mit jelent a nagy katonai költségvetés? Azt jelenti, hogy nagy fegyveres erőket tartanak fenn, és nagy katonai rendelkezéseket juttatnak, ami lehetővé teszi a nagy hadiipar fenntartását. Ez a körülmény az amerikai monopolisták számára megadta a lehetőséget, hogy valamennyire fékezze az ipari termelés csökkenését.

Az amerikai közgazdaság kiéleződött ellentmondásaiból következő utat keresve az USA monopolistái fékevesztett harcot indítottak a külső piacokért. Ez a harc olyan körülmények között folyik, amikor az USA legnagyobb konkurrencsei a külső piacokon — Németország és Japán — kiesnek a scrból; amikor az európai országok, közöttük Anglia is, legyengültek a háború következtében, s végül abban az időben folyik, amikor az USA megerősödött gazdasági és katonai viszonylatban. Mindez lehetővé tette az USA számára, hogy a külső piacokon, így Európában is meglehetősen könnyen elfoglalja a legfontosabb pozíciókat.

A háború alatt az USA arra használta fel helyzetét mint »a demokrácia feyvertára«, ahogy a Wall-street üzletemberei nevezik, hogy új piacokra benyomuljon. Nagy szerepet játszott ebben a kölcsön- és bérletkövetvény. 1944-ben az USA kivitele, beleszámítva a kölcsön- és bérletszállításokat, elérte a 14,1 milliárd dollárt, ellentétben az 1939-es 3,1 milliárd dollárral (napi árákon). A háború befejezése és a kölcsön- és bérletszállítások megszűnése, arra vezetteit, hogy 1946-ban a kivitel 9,5 milliárd dollárra csökkent. Az esés még nagyobb lett volna, ha a monopolista tőke félelemtől hajszolt vezetői nem indítottak volna elkeseredett harcot új áru piacokért és tőke-elhelyezési lehetőségekért. Ebben az évben látott napvilágot az expansionista »Truman-elv« és a »Marshall-terv«. Ennek eredményeképpen az USA monopolistáinak nem csak a külkereskedelem csökkenését sikerült megállítani, hanem növelni is külkereskedelmi forgalmát. 1947-ben az USA kivitelének értéke körülbelül 15 milliárd dollár volt, ami túlhaladja még az 1944-évi háborús maximumot is.

Az USA részvétele a kapitalista országok összkivitelében, — ami 1938-ban mindössze 13,5 százalék volt. — 1946-ban 30,5 százalékra, 1947-ben 32,6 százalékra gyarapodott. Annak ellenére, hogy az angol monopolisták hatalmas erőfeszítéseket tettek a kivitel fokozására, Anglia részvétele 1947-ben a világkereskedelemben az 1938-as szinten maradt (10,3 százalék). Németország és Japán kiesése után, a világkereskedelmi játszmát az USA monopolistái nyerték meg. A pamutszövetek legnagyobb szállítói a háború előtt Anglia és Japán voltak. 1937—38-ban Anglia 1650 millió négyzetyard, Japán 2412 millió négyzetyard, az USA pedig csak 278 millió négyzetyard pamutszövetet szállított külföldre. 1947-ben viszont legnagyobb pamutszövet-kivitele az USA-nak volt, ahonnan 1470

millió négyzetyard pamutszövetet szállítottak a határon túra. Anglia kivitele 631 millió, Japán kivitele pedig 394 millió négyzetyardra esökkent. Megközelítőleg hasonló képet láthatunk a fekete fémek kivitelében is. Európai országokba legtöbb feketefémet a háború előtt Németország szállított, mely 1938-ban 1273 ezer tonna fémet exportált. 1947-ben a fekete fémek európai piacán az USA foglalta el az első helyet (1766 ezer tonna), elfoglalta Németország helyét és rendkívüli módon visszaszorította a többi országokat. Az USA kiszorította a piacról a szénszállító országokat is, mindenekelőtt Németországot és Angliát. Az USA 1947-ben 80 millió tonna szenet szállított külföldre ellentétben az 1938-as 12 millió tonnával, Anglia 6 millió tonnát 37 millió tonnával, Németország pedig körülbelül 11 millió tonnát 30 millió tonnával szemben.

Az amerikai kivitel ilyen méretű növekedése nem közönséges jelenség. Ez az amerikai monopolista burzsoáziának azt az igyekezetét tükrözi, hogy más országok dolgozóinak számlájára, túltermelésük külföldre való szállítása útján, kiláboljanak az amerikai gazdasági rendszer éles ellenmondásából.

Ennek a kivitelnek egyik legfontosabb eszköze a »Marshall-terv«. Az európai országok számára a »Marshall-terv« gazdasági diktátum, amely arra kényszeríti őket, hogy megvásárolják az amerikai piacon elhelyezhetetlen árut. Az amerikai monopolisták részére a »Marshall-terv« külkereskedelmük állami pénzelésének, az amerikai túltermelés államilag szavatolt kivitelének eszköze.

Molotov elvtárs a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 31. évfordulója alkalmával ezt mondta:

»Mindenki előtt ismeretes Európában a »Marshall-terv« körüli lázma. Ezt a tervet úgy hirdetik, mint az európai közgazdaság háború utáni helyreállításának mentőeszközét. Ha meghallgatjuk az egyes angol vagy francia államfőket, akkor kiderül, hogy a »Marshall-terv« amerikai kölcsöne nélkül állítólag lehetetlen biztosítani az európai országok gazdasági helyreállítását. Ennek ellenére az amerikai dollárok, melyek ebben az évben az USA hitelterve alapján az európai tőkészek zsebébe kerültek, nem fedezték elő az ipar valódi felméréstét Európa kapitalista országaiban. Nem is idézhetik elő ezt a felemelkedést, mivel az amerikai hiteleket nem az Amerikai Egyesült Államokkal konkuráló európai országok iparának újjáépítésére szánták, hanem arra, hogy mit sem törődve Európa népeinek érdekeivel, biztosítsák az amerikai áru még nagyobb arányú fogyasztását Európában és, hogy ezeket az államokat az Egyesült Államokban uralkodó kapitalista monopoloktól és azok támadó iverveitől gazdasági függőségbe kényszerítsék.«

Az amerikai kivitel a háború után mindenol azt eredményezi, hogy az amerikai »támogatásban« részesülő ország piacát elárasztják Amerikában eladhatatlan áruval, a helyi iparvállalatok beszüntették a munkát, növekedik a munkanélküliség. Az amerikaiak behatolása fékezi a háború következményeit még ki nem hevert európai és más országok újjáépítését és azt visszafejleszté.

A Kuomintang-Kína közgazdasága jó példája annak, hogy milyen eredményekkel jár az amerikai »támogatás«. A háború után az amerikai monopolisták magukhoz ragadták a kínai piac alapvető pozícióit. 1947-ben a kínai behozatal 52 százalékát az USA fedezte. Kína elárasztása az amerikai áruval katasztrofális következményekkel járt a kínai gazdaságra nézve — esökkent a termelés Kínában, bezárták a helyi gyárakat és üzemeket, növekedett a munkanélküliség. A kínai gyárpari társaság adatai szerint Szicsuan, Jünan, Huicsou, Samszi, Hauszu, Cinhaj, Ninsza, Cincian tartományokban Japán fegyverletételétől — 1946 október 1-ig a fennálló 589 iparvállalatból 445 vállalatot bezártak, miáltal több mint 600 ezer munkás munkanélkülivé vált. Körülbelül ez a helyzet Kuomintang-Kína más tartományaiban is. Hanikauban 1946 októberéig bezárták a kínai dohánygyárak 90 és a kínai pamutgyárak 75 százalékát, Kantonban 1946 februárjától augusztusig 99 kínai cigarettagyárból 76-ot bezártak, Kanton eláraszt-

tolták »Truman« gyártmányú amerikai cigarettával amit amerikai repülőgépeken és hajókon szállítottak és mint rendszerint, semmiféle vámmal nem sújtottak. Az amerikai konkurrencia nyomása alatt a kínai termelés csökkenni kezdett. Kína teatermelése 1947-ben mindössze 66 ezer tonna volt, vagy az 1933—1937 évek átlagos termésének 18 százaléka, a tung-zsir termelése a háborúelőtti szintvonal felére, a pamuttermelés 35 százalékára, a villamos energia előállítása 52 százalékára csökkent, 1946-ban a kínai széntermelés a háború előtti szintvonal 45 százaléka, az antimon-termelés 3 százaléka, a Wolfram-termelés 22 százaléka és az ólomtermelés 15 százaléka volt.

Csökkent a helyi termelés is, beszüntetik a munkájukat a gyárak és növekedik a munkanélküliség azokban az európai országokban, amelyek a »Marshall-terv« »jó!ékony« hatása alatt állnak. Amint ismeretes, az olasz piacon az amerikai monopolisták gazdálkodnak. Ennek az volt a következménye, hogy az olasz ipari termelés, amely 1947 szeptemberében már elérte az 1938-as szintvonal 73 százalékat, 1948 szeptemberig 65 százalékra csökkent. A munkanélküliek száma 1948 januárig kétféle millióra gyarapodott, 1948 folyamán a munkanélküliek száma tovább növekedett és szeptemberben elérte a hárommilliót. A VIKT nemzeti tanácsa által Olaszország gazdasági helyzetéről elfogadott határozatban ezt mondják: »Gazdasági és szociális téren nagyszabású válság van kialakulóban... A jelenlegi válságot főképpen a termelés csökkenése, a szünni nem akaró munkanélküliség jellemzi, ami azzal fenyeget, hogy növekedni fog az állam költségvetés deficitje, passzívabbá válik a kereskedelmi mérleg egyenlege, növekszik a csődök és váltó-óvatatlások száma...«

Hatalmas nehézségekkel küzd a belga közgazdaság is. A »Nieuw Zürcher Zeitung« svájci lap szeptember 8-i számában arról ír, hogy a belga gazdasági élet már néhány hónapja válságos állapotban van. A belga szénipar az amerikai szénkivitel nyomása alatt kénytelen csökkenteni termelését. A belga széntermelés csak 74 százaléka a háború előttiinek. A bányák kétharmadrésze veszteséggel dolgozik, mert nem termelnek ki elegendő szénét. Az amerikai monopolisták elhódították Európa és Afrika szénpiacait. A munkanélküliek száma Belgiumban növekszik és augusztusban 150.000 volt.

Varga akadémikus és hívei nem látják kapcsolatot különféle kapitalista országok gazdasági helyzete között. »Mi a hasonlatosság például, — kiált fei L. Mendelssohn — Anglia és Japán gazdasági kérdései, vagy az USA gazdaságának állapota, ahol gyorsan érnek a soronkövetkező *túltermelési* válság előfeltételei és az európai kontinens országainak gazdaságai között, amelyek azt érzik, hogy *nem termelnek eleget?*...«

Európa kapitalista országai termelési szintvonalának csökkentésében, abban, amit L. Mendelssohn úgy nevez, hogy »Európában nem termelnek eleget«, kifejezésre jutnak a kapitalista gazdasági rendszer ellentmondásai. Ez szoros kapcsolatban áll az amerikai kapitalizmus gazdasági terjeszkedésével, valamint Nyugat-Európa országai dolgozóinak elszegényedésével. — Ezt a jelenséget bírálja most már az angol »Economist« folyóirat szerkesztője B. Word is, aki nemrég megjelent könyvében, melynek jellemző címe »Nyugat a zsákutcában«, egyenesen kimondja, hogy Nyugat-Európa kapitalista országai »jelenleg komoly gazdasági hanyatlás állapotában vannak«. Érthető, hogy B. Word nem tudja megmagyarázni Európa kapitalista országaiiban uralkodó gazdasági fejtelenségekait. Ezt sajnos nem tudják megtenni egyes szovjet közgazdászok sem, akik például Mendelssohnhoz hasonlóan, semmiképpen sem tudják megtalálni az összefüggéseket a kapitalista világgazdaság elemzésében. Az európai »nem elegendő termelés« számukra semmiképpen sincs összefüggésben az amerikai túltermeléssel. A valóságban azonban ezek a jelenségek a legszorosabb kapcsolatban vannak. Az európai »nem elegendő termelés« nem csak és nem egészen a háború következménye. Az európai kapitalista országok gazdaságának hanyat-

Állása »a nem elegendő európai termelés« az amerikai túltermelés másik oldala és következménye.

Varga akadémikus koncepciója helytelenül világítja meg a kapitalista országok háború utáni gazdasági helyzetét. Ez a koncepció elkendőzi a kapitalizmus háború utáni mély ellentmondásait és nem nyújt lehetőséget a kapitalista világ jelenlegi helyzetének tudományos értékelésére.

Varga akadémikus és hívei azt bizonyíták, hogy az amerikai közgazdaság »háború utáni fellendülésen« megy át, avagy Amerikában »háború utáni bum« van. L. Mendelsohn így jellemzi ezt a »bum«-ot: »...Nagy a kereslete mind a termelőeszközöknek, mind a fogyasztási cikkeknek, az árak és jövedelmek gyorsan növekednek, ami az árutartalékok felhalmozását ösztönzi és ez még inkább növeli a keresletet...«*) és így tovább.

Ebben a szóanadiban csak egy igazság van, mégpedig az, hogy az árak és az amerikai monopolisták jövedelmei növekednek a háború után. De ez a körülmény semmiképpen sem járulhatott hozzá az árukereslet növekedéséhez, ellenkezőleg, csökkentette a tömegek vásárlóerejét és keresletét. Érthető, hogy az amerikai kapitalizmusnak nem sikerült semmiféle virágzást elérnie. A háború után nem következett be fellendülés. Az amerikai termelés a háború után nemcsak hogy nem emelkedett, hanem ellenkezőleg, 1943-hoz hasonlítva jelentősen csökkent. 1943 óta öt év, a háború befejezése óta pedig több mint három év múlt el. Azonban az USA ipari termelése mind 1947-ben, mind 1948-ban egy helyben topog, körülbelül az 1943-as színvonal 80 százalékát éri el. Az ipar igen sok ágának termelése még alacsonyabb színvonalon áll. Például 1947-ben a vegyipar termelése az 1943-as színvonalnak csak 65 százalékát, a gépgyárak termelése 62, a szerszámgépek termelése pedig az 1942-ben elért maximális háborús színvonal 22,6 százalékát érte el. Ilyen módon ezekben és még sok más iparágban az aleptőke jelenleg egyáltalán nincs kihasználva.

A monopolisták hadjárata az USA munkásosztályának életszínvonalát ellen, a bérek csökkentése, a munkanélküliség növekedése és az infláció a dolgozók vásárlóerejének csökkentését eredményezi.

Molotov elvtárs az Októberi Szocialista Forradalom 31-ik évfordulója alkalmából tartott beszámolójában rámutatott arra, hogy az amerikai munkások bére alaposan elmarad az áremelkedés mögött, ami a munkásosztály helyzetének nagyszabású leromlását jelenti. Hivatalos adatok szerint a teljes munkanélküliek száma az USA-ban valamivel több mint 2 millió. A teljesen munkanélküliek tényleges száma azonban legalább háromszor ekkora. A fél-munkanélküliek, a nemteljes munkahetű dolgozók száma azonban még a hivatalos adatok szerint is túlhaladja a 8 milliót. Mindez természetesen a munkásosztály vásárlóerejének csökkenésére, a belső piac összeszűkülésére vezet. Ez máris megmutatkozik a kiskereskedelem forgalmában. Az USA-ból érkező legutolsó jelentések szerint az áruházak forgalma 1948 novemberében kisebb volt, mint 1947 novemberében.

Másrészről pedig az amerikai tőke kiáramlása végzetlenül az USA külföldi piacainak összeszűkülésére vezet. A »Marshall-terv« a Wall-street üzletembereknek találmánya, akik a háború után a háború által elpusztított országokkal kerültk szembe. Ezeknek az országoknak a »vásárlóerejét« időről-időre nyújtott amerikai hitelekkel támogatják. Erről tanúskodnak ezen országok passzív kereskedelmi mérlege. A behozatal és a kivitel 1946-ban és 1947-ben a következőképpen viszonylik (dóllár-milliókban)*)

*) »Világ gazdaság és világpolitika« 1947 11. sz. 58 old.

*) »Külkereskedelem« 1948 5. sz. 33. old.

	1946		1947	
	behozatal	kivitel	behozatal	kivitel
Anglia	5.230	3.877	7.202	4.582
Franciaország	2.566	852	2.911	1.788
Olaszország	994	287	1.900	778
Belgium-Luxemburg	1.159	677	1.933	1.405
Hollandia	817	306	1.606	702
Kína	745	152	756	219
USA	4.818	9.502	5.739	14.475

A táblázat világosan kimutatja az európai tőkés államok passzív kereskedelmi mérlegét és az USA aktív kereskedelmi mérlegét, amint a hitelkereskedelem útján érték el. Az európai országok pénzügyi függőségük folytán kénytelenek fizetni adósságaikat és a kamatokat. Ennek következtében felvetődik kivitelük fokozásának és behozataluk csökkentésének kérdése. Mászóval, a hitelkereskedelem feltételül a piacokért folytatott harc kieleződését és az USA külföldi piacainak összeszűkülését eredményezi.

Az amerikai tőke behatolása más országokba feltételül maga után vonja ezen országok dolgozói kizsákmányolásának fokozását, életszínvonaluk leszállítását, a lakosság vásárlóerejének csökkenését. Jó példa erre a »Marshallizált« Olaszország. Ebben az országban hatalmas méreteket ölt a munkanélküliség és ugyanakkor jelentősen csökken a foglalkoztatott munkások bére. A kenyérfeiadagok rendkívül alacsonyok. A kenyér és a malcaróni ára, amit jegyre adnak, 1948 augusztusától 50 százalékkal, a többi élelmiszer ára pedig 40 százalékkal emelkedett. A lakbérek 1945 óta 250—1000 százalékkal emelkedtek. Ennek következtében az olasz lakosság vásárlóereje, amely már a háború előtt is a legalacsonyabb volt Európában, további 50 százalékkal csökkent. A »Momento« című lap szerint az olasz lakosság életszínvonala jelenleg nem magasabb, mint India lakosságának életszínvonala. Ez a »marshallizálás« eredménye.

Ehhez hozzá kell tenni, hogy az európai kapitalista országok dolgozói egyre jobban sínylik az adóterhek, melyek a katonai költségvetés növekedése és az USA által nyújtott hitelek és kamatok visszafizetése következtében gyarapodnak. A XIV. pártkongresszuson Sztalin elvtárs megjegyezte, hogy akkor Európa pénzügyi függőségbe került az USA-tól és rámutatott arra, hogy a hitelek visszafizetése és a kamatok fizetése az európai országok lakosságának adóját növeli és a dolgozók helyzetének rosszabbodását eredményezi. Európa függősége az amerikai tőkéttől és az európai országok dolgozói helyzetének ezzel kapcsolatos rosszabbodása a második világháború után még nagyobb arányokat ölt, mint az első világháború után.

Minden megmutatkozik már a világpiac jelenlegi helyzetén. A háború utáni világvitel már 1947 közepén elérte csúcspontját, azóta pedig állandóan csökken. Jellemző, hogy az USA kivitele 1948 első 9 hónapjában 9413 millió dollár volt a múlt év ezen időszakában pedig 10.941 millió dollár, tehát 14 százalékkal csökkent. Ez a csökkenés, írja Henry Clod az »Action« című francia hetilapban, »arról tanúskodik, hogy az egyensúly a világváltat és az árukereslet között, amit az amerikaiak Európának nyújtott hitelekkel akartak helyreállítani, egyre jobban felborul. A világváltat és kínálat közötti egyensúly felborulása az imperialista rendszer országaiiban feltételül az ipari tevékenység alapos csökkenését eredményezi, olyan csökkenést, amely a gazdasági világválság kezdetét jelenti.«

Az európai és más országok »marshallizálása« és az amerikai monopolista tőkéttől való függősége meghatározott politikai következményekkel jár. Az amerikai tőke behatolása más országokba előidézi a népek felháborodását, felkelési a szabadságért és függetlenségért vívott harcukat. Ez a harc az imperialista kí-

szakmányolás területeinek csökkenésére vezet és olyan komoly tényező, amely meggyorsítja a kapitalista országok újabb, még fokozottabb gazdasági válságának keletkezését.

Ilyen módon megmarad a »hadikereslet« tényezője. De amint ismeretes, a katonai költségvetést, a hadsereget és a hadianyag-termelést békében nem lehet határtalanul növelni. Sztalin elvtárs a SzK(b)P XVIII. kongresszusán a katonai előkészületeknek a kapitalista országok gazdaságára gyakorolt hatásáról beszélt és rámutatott arra, hogy ezek az előkészületek a támadó országokban valamennyire elhalaszthatják a válság kitörését, ám csak elhalaszthatják, de a válságot viszont nem akadályozhatják meg. »Mert mit jelent ha egy ország gazdaságát a katonai gazdaság vonalára viszik? Ez azt jelenti, hogy a gazdaságnak meghatározott katonai irányt adnak, a legnagyobb mértékben kiterjesztik a háborúhoz szükséges tárgyak termelését, melyeknek nincsen kapcsolatuk a lakosság szükségletével, a legnagyobb mértékben összeszűkítik a lakosság szükségleteit szolgáló tárgyak termelését, de különösen piacra dobásait, — ennek folytán csökkentik a lakosság szükségletét és az országot gazdasági válságba döntik.« (Leninizmus kérdései II. kiadás 567 oldal, oroszul.)

Ilyen módon az USA háború utáni gazdasági helyzetének áttekintése világosan arra mutat, hogy hiábavaló minden olyan kísérlet, amely az USA háború utáni gazdasági fejlődését sajátos új »prosperity«-nek akarja beállítani, meg akarja szepíteni az amerikai kapitalizmust és azt úgy akarja bemutatni, hogy mentes a termelési anarhiától, a válságtól és a munkanéliségtől. Az USA háború utáni gazdasági fejlődése megegyezik az a marxista állásponttal igazolja, hogy a kapitalizmus fejlődése csak a válságok és katasztrófák útján haladhat.

Molotov elvtárs a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 31-ik évfordulója alkalmával tartott beszámolójában ezt mondta:

»Vannak kapitalista országok, melyek nagy vagyonokkal és tapasztalatokkal rendelkeznek, természetes forrásaik és sok egyébük van. De maga az idejétmúlt kapitalista rendszer, a magántulajdonnal és a termelés anarhiájával, a rendszert szétziláló társadalmi és politikai ellentétekkel és válságokkal, ezeket az országokat zavarokra és katasztrófális zuhanásokra, időszakos ingadozásokra és forradalmi megzúzóztatásokra ítéli.«

I. Kuzminov